

**UCHWAŁA NR LVI/410/2024
RADY GMINY WIZNA**

z dnia 14 marca 2024 r.

**w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej w Gminie Wizna na lata 2024- 2030”**

Na podstawie Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.) oraz art. 6 ust.1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289, 535 i 1606) uchwala się , co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Wizna na lata 2024- 2030” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wizna.

§ 3. Traci moc Uchwała Nr XXXIV/257/2022 Rady Gminy Wizna z dnia 27 stycznia 2022r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2022 – 2026.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodnicząca Rady Gminy

Iwona Grodzka

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ
ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ W GMINIE WIZNA NA LATA 2024 - 2030**

SPIS TREŚCI

I. Wstęp	3.
II. Podstawy prawne	4.
III. Przemoc – podstawowe pojęcia, opis zjawiska	6.
IV. Skutki przemocy w rodzinie	12.
V. Wstępna diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy Wizna	16.
VI. Zasoby instytucjonalne Gminy umożliwiające przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej	19.
VII. Analiza swot	21.
VIII. Część programowa	22.
VIII.1. Adresaci Programu	22.
VIII.2. Cel główny i cele szczegółowe Programu	22.
VIII.3. Monitoring i ewaluacja Programu	26.
VIII.4. Finansowanie Programu	26.
VIII.5. Harmonogram realizacji Programu	26.

I. WSTĘP

Przemoc stała się zjawiskiem wszechobecnym we współczesnym świecie. Nie ma dnia, kiedy nie napływają nowe informacje o aktach przemocy w domu, na ulicy czy w szkole. Niepodważalnym jest fakt, że to zjawisko zaburza życie społeczne, a konsekwencje, jakie niesie ze sobą są bardzo uciążliwe. Dotyczą wszystkich osób pozostających w jego zasięgu: osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc, i bez wątpienia rzutuje na ich dalsze życie. Jedną z najgorszych form przemocy jest przemoc domowa – jest najbardziej szkodliwa, ponieważ doświadczana od osób najbliższych, które powinny zapewniać poczucie bezpieczeństwa, otaczać miłością, szacunkiem i zrozumieniem a rodzina powinna być azylem, schronieniem i wzorem do naśladowania. Wiadomym jest, że przemoc rodzi przemoc, jest zjawiskiem bardzo negatywnym, dlatego należy ją zwalczać już na początkowym etapie i nie pozwolić, aby przybierała na sile. Każde agresywne zachowanie powinno budzić wyraźny sprzeciw społeczeństwa, nigdy nie powinno być ukrywane.

Analizując statystyki dotyczące przemocy domowej zaobserwować można, iż problem ten dotyczy najczęściej kobiet i dzieci. Z uwagi na swoją złożoność, zjawisko to wymaga podejścia interdyscyplinarnego oraz stałej i systematycznej współpracy instytucji oraz organizacji rządowych i pozarządowych zmierzającej do zmniejszenia skali jego występowania. Działania zapobiegawcze przemocy domowej należy realizować na wielu poziomach. W działania powinno się zaangażować oprócz ustawodawcy, organizacji rządowych i pozarządowych, również całe społeczeństwo.¹

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszaniu jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym tworzy się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Wizna na lata 2024- 2030, który ma charakter długofalowy. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania i cele programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

¹ Stożek M., *Przemoc w rodzinie. Zapobieganie w świetle przepisów prawa*, Wydawnictwo Instytutu Psychologii Zdrowia, Warszawa 2009.

II. PODSTAWY PRAWNE

Niniejszy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Wizna na lata 2024-2030 został opracowany zgodnie z dyspozycją art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2023, poz. 289, 535) – z uwzględnieniem nowelizacji wprowadzonej na mocy wspomnianej Ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 535), która obowiązuje w zasadniczej części od 22 czerwca 2023 r.

W myśl art. 6. ust. 2 pkt 2-4 w/w ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do pozostałych zadań własnych gminy należy:

1. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
2. zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
3. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (t.j. Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. 2023, poz. 289, 535),
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2023, poz. 901, 1693, 1938),
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2022 poz. 447),
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. 2023 poz. 165 ze zm.),
6. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2022 poz. 559),
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2020 poz. 2050),
8. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. 2021 poz. 1882),

9. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. 2020 poz. 1359),
10. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (t.j. Dz. U. 2024 poz. 17)
11. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. 2022 poz. 1375),
12. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. 2021 poz. 1805),
13. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz. U. 2023 poz. 1304),
14. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (t.j. Dz. U. 2023 poz. 1870).
15. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 przyjęty Uchwałą Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 roku.

III. PRZEMOC – PODSTAWOWE POJĘCIA, OPIS ZJAWISKA

„**Przemoc domowa**, zwana też przemocą w rodzinie, to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkom rodziny, które narusza jego prawa i dobra osobiste, powodując cierpienia i szkody”².

W słowniku języka polskiego, słowo „**przemoc**” zostało zdefiniowane jako „siła przeważająca czyjąś siłę, fizyczna przewaga wykorzystywana do czynów bezprawnych dokonywanych na kimś, narzucona bezprawnie władza, panowanie, czyny bezprawne, dokonane z użyciem fizycznego przymusu; gwałt”³. Według Słownika języka polskiego autorstwa Samuela Bogumiła Linde, pochodzącego z XIX wieku przemoc to „siła przemagająca, przemożenie, przemożność”⁴. We współczesnej socjologii natomiast, **przemoc** określana jest jako „jeden z głównych, obok groźby, środków przymusu, polega na użyciu siły fizycznej przez jednostkę czy grupę, często wbrew obowiązującemu prawu, w celu zmuszenia jakiejś osoby czy członków grupy do określonego działania czy też uniemożliwienia podjęcia działań lub do zaprzestania wykonywania czynności już rozpoczętej; także bezprawne narzucenie władzy”⁵. Autorzy innych prac podają, że **przemoc** to „wszystkie nieprzypadkowe akty naruszające osobistą wolność jednostki, które przyczyniają się do fizycznej albo psychicznej szkody drugiego człowieka i które wykraczają poza społeczne normy wzajemnych kontaktów międzyludzkich”⁶. J. Maciejewski wskazuje natomiast, że „przemoc”, jako zjawisko społeczne jest jednym z głównych, obok gróźb środków przymusu polegającym na użyciu, wbrew obowiązującemu prawu, siły fizycznej przez jednostkę czy grupę w celu narzucenia władzy bądź wymuszenia na innych określonego działania”⁷.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej przez pojęcie przemocy domowej rozumie się: *„jedenorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:*

² H.D Sasal, Niebieskie karty. Przewodnik do procedury interwencji policji wobec przemocy w rodzinie, Wyd. PARPA, Warszawa 1998.

³ M. Szymczak (red.), Słownik języka polskiego, t. 2, PWN, Warszawa 1979.

⁴ S.B Linde Słownik języka polskiego t.2 c 2 Drukarnia XX Pijarów Warszawa 1811.

⁵ K. Olechnicki, P. Załęcki, Słownik socjologiczny, Wydawnictwo Graffiti BC, Toruń 2002.

⁶ I. Pospiszyl, Razem przeciw przemocy, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 1999.

⁷ J. Maciejewski, Przemoc w społeczeństwie. Socjologiczne i psychopedagogiczne aspekty przemocy, wydawnictwo Wyższej Szkoły Humanistyczno – Ekonomicznej, Łódź 2007.

- a) *narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,*
- b) *naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,*
- c) *powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,*
- d) *ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,*
- e) *istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.*

Natomiast w myśl art. 2 ust. 1 pkt 2 w/w ustawy osoba doznająca przemocy domowej to:

- a) *małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,*
- b) *wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,*
- c) *rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,*
- d) *osoby pozostające w stosunku przysposobienia i ich małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,*
- e) *osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,*
- f) *osoby wspólnie zamieszkujący i gospodarujący oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,*
- g) *osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,*
- h) *małoletni – wobec których jest stosowana przemoc domowa.*

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Z kolei art. 2 ust. 1 pkt 3 definiuje pojęcie „osoba stosująca przemoc domową” – należy przez to rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa w pkt 2 (wyżej).

Kolejno art. 2 ust. 1 pkt 4 określa pojęcie „świadka przemocy domowej” – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej⁸.

⁸ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U.2023 poz.901, 1693, 1938).

Ponadto, zachowania przemocowe mogą wypełniać znamiona różnych typów czynów zabronionych penalizowanych przez przepisy Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu, które jest ścigane z urzędu.

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi, że:

„§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§ 2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”⁹.

Istnieje wiele koncepcji systematyzujących rodzaje przemocy spotykanej w życiu społecznym. Jedną z nich jest klasyfikacja zaproponowana przez Stowarzyszenie „Niebieska Linia”, która – jak się wydaje – w sposób wyczerpujący strukturalizuje konkretne przejawy przemocy. Wedle tej organizacji, przemoc można podzielić na cztery, a właściwie pięć podstawowych rodzajów (dookreślonych typowymi zachowaniami, tj. formami):

Przemoc fizyczna – stanowi ona naruszanie nietykalności fizycznej, jest intencjonalnym zachowaniem powodującym zadawanie bólu, uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz – tzw. „policzek”, przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.

Przemoc psychiczna – naruszenie godności osobistej. Obrazuje sytuację, w której sprawca sprawuje psychologiczną kontrolę nad ofiarą, zawiera przymus i groźby np.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie

⁹ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz.U.2024 poz.17).

osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp. Sprawca przemocy psychicznej stara się doprowadzić do izolacji społecznej swojej ofiary. Przemoc psychiczna jest najczęstszą formą przemocy i jest trudna do udowodnienia.

Przemoc seksualna – naruszenie intymności. Przemoc seksualna polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. Np.: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.

Przemoc ekonomiczna – naruszenie własności. Przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek ‘na wspólne konto’, sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.

Zaniedbanie – naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: niedawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nieudzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.”¹⁰.

Przemoc fizyczna może być klasyfikowana w jeszcze bardziej uszczegółowiony sposób. W literaturze przedmiotu możemy przeczytać, iż „osoba ze względu na zachowania sprawcy może być poddawana przemocy fizycznej czynnej i biernej oraz ze względu na sposób jej doświadczania przemocy bezpośredniej i pośredniej. *Czynna* to: potrząsanie, drapanie, popychanie, klapsy, szturchanie, bicie ręką, paskiem, kablem lub innymi twardymi przedmiotami, przypalenie, kaleczenie, używanie przedmiotów, w tym broni palnej czy noża (...). *Bierna* przemoc to z jednej strony zamykanie w odosobnionym i zagrażającym miejscu, głodzenie, zakazywanie jedzenia lub załatwiania potrzeb fizjologicznych, z drugiej zaś rzucanie przedmiotami, wyrzucanie książek z półek czy ubrań z szafy, przewracanie szaf, demolowanie mieszkania”¹¹. Jak już wcześniej zostało wspomniane, możemy również wyróżnić rodzaje przemocy pośredniej i bezpośredniej. Podział ten

¹⁰ <https://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/8-rodzaj-przemocy> dostęp: 04.01.2024.

¹¹ J. Mazur, Przemoc w rodzinie. Teoria i rzeczywistość, Warszawa 2002.

za kryterium przyjmuje formę jaką oddziałuje sprawca przemocy na ofiarę. Przemoc bezpośrednia występuje wtedy, gdy osoba doznaje przemocy czynnej lub biernej. O przemocy pośredniej mówimy natomiast gdy osoba jest świadkiem przemocy oraz wszelkich konsekwencji z tym związanych¹².

Wszystkie wymienione powyżej rodzaje i formy przemocy występują bardzo często w środowisku rodzinnym. Przemoc domowa zwykle nie jest aktem pojedynczego zachowania. Najczęściej jest to proces, który składa się z trzech, kolejno następujących po sobie faz:

1. fazę narastania napięcia,
2. faza ostrej przemocy,
3. faza miodowego miesiąca.

Faza narastania napięcia to czas, w którym pomiędzy sprawcą a osobą doznającą przemocy dochodzi do spięć i konfliktów. Towarzyszy temu nerwowa atmosfera. „Sprawca jest coraz bardziej poirytowany, prowokuje awantury (...), ofiara próbuje naprawiać i ratować domową atmosferę, (...) mimo to w relacji między nimi dominuje stres, frustracja, słaba komunikacja, napięcie”¹³.

Faza ostrej przemocy charakteryzuje się upustem napięcia, które narastało w osobie stosującej przemoc. Zachowanie takiej osoby staje się nieprzewidywalne i gwałtowne. Dochodzi do uwidocznienia zachowań agresywnych, które mogą objawiać się, np. biciem, niszczeniem przedmiotów czy nasileniem agresji słownej. Taką sytuację może spowodować nawet drobny, banalny szczegół. „Dochodzi do eksplozji zachowań agresywnych, które mogą objawiać się biciem pięściami, przedmiotami (książka, garnek, kabel), kopaniem, grożeniem bronią, duszeniem itd. Można zaobserwować również silne natężenie agresji słownej. Ofiara zazwyczaj jest zaskoczona takim zachowaniem i po zaistniałej sytuacji pozostaje w szoku. Zwykle wtedy podejmuje czyny obronne polegające na „wzywaniu policji, poszukiwaniu pomocy, podejmowaniu decyzji o opuszczeniu domu”¹⁴.

Faza miodowego miesiąca następuje po akcie agresji, w trakcie której napastnik wyraża skruchę. Stara się poprawić relacje z ofiarą, towarzyszy mu głębokie poczucie winy. „Chęć zadośćuczynienia, zapobiegania konsekwencjom (rozwód, sprawa karna, ograniczenie władzy rodzicielskiej) powoduje, że sprawca okazuje skruchę, angażuje się w naprawianie szkód, obiecuje poprawę, składa deklaracje. Jednocześnie usprawiedliwia siebie”¹⁵. Taka zmiana daje podstawy do

¹² S. Wójcik, Przemoc w rodzinie, zaniedbanie, wiktymizacja pośrednia. Wyniki Ogólnopolskiej diagnozy problemu przemocy wobec dzieci. Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka, 12(3) 2013.

¹³ Przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych. Poradnik dla pracowników pierwszego kontaktu, Wyd. PARPA, Warszawa 2010.

¹⁴ A. Eckhardt, *Autoagresja*, Wydawnictwo W.A.B., Warszawa 1998.

złudnego wyobrażenia, iż sytuacja osoby doznającej przemocy uległa poprawie i nie spotka się ona już więcej z przemocą.

IV. SKUTKI PRZEMOCY W RODZINIE

Dzieci, które żyją w atmosferze przemocy w rodzinie narażone są na dwa rodzaje niebezpieczeństw. Pierwszy dotyczy dzieci będących bezpośrednimi ofiarami przemocy a drugi, dzieci, które obserwowały sytuacje przemocy ojca wobec matki. Dzieci maltretowane, które obserwowały przemoc wobec matki były narażone na podwójne niebezpieczeństwo. Najbardziej oczywistymi konsekwencjami przemocy wobec dzieci są obrażenia cielesne związane z bezpośrednim działaniem sprawcy na organizm ofiary: złamania, siniaki, zranienia, niski wzrost, drobna postura ciała, wyrwane włosy itp.

Prawdopodobnie jednak bardziej poważne są skutki psychologiczne od fizycznych urazów z wykorzystaniem seksualnym włącznie. Maltretowane dzieci mogą czuć się mniej wartościowe, bezsilne, opuszczone, winne, depresyjne, lękliwe lub skrajnie wrogie; ta psychologiczna presja może stać się przyczyną chorób psychosomatycznych takich jak migreny, bóle głowy, bóle żołądka oraz wpływać na powstawanie innych psychologicznych objawów takich jak nasilone koszmary senne, problemy z jedzeniem i z zachowaniem.

Porządkując wiedzę na temat skutków przemocy możemy podzielić je na skutki bezpośrednie i odległe.

Wśród bezpośrednich konsekwencji przemocy wymienić można między innymi:

- a. zachowania agresywne wobec innych,
- b. brak reakcji na płacz innych dzieci, brak empatii,
- c. małe poczucie własnej wartości, brak przynależności do osób bliskich,
- d. odrzucanie siebie samego,
- e. poczucie krzywdy i poczucie winy,
- f. koszmary senne,
- g. zaburzenia koncentracji uwagi i pamięci,
- h. całkowita uległość i podporządkowanie się,
- i. lęki, depresja, nerwice, słaby kontakt z otoczeniem,
- j. zaburzenia psychosomatyczne (nietrzymanie moczu i kału, wymioty, biegunki, nawracające bóle głowy i inne),
- k. zaburzenia zachowania (ucieczki, wagary, problemy szkolne)¹⁶.

¹⁵ K. Michalska, D. Jaszczak-Kuźmińska, Przemoc w rodzinie, Wyd. PARPA, Warszawa 2007.

Wśród odległych konsekwencji doświadczania przemocy w dzieciństwie rozpoznajemy:

- a. skutki somatyczne takie jak trwałe uszkodzenia narządów wewnętrznych, organiczne uszkodzenia mózgu, trwałe kalectwo fizyczne, stałe napięcie mięśni (drżenie rąk, tiki), różne choroby somatyczne,
- b. skutki emocjonalne, behawioralne i poznawcze takie jak poczucie winy jako cecha osobowości, uzależnienia od alkoholu, narkotyków lub innych środków zmieniających nastroj, nerwice, stosowanie przemocy wobec innych, małe poczucie własnej wartości, depresja, anoreksja, przestępczość, tendencja do uzależnienia się od innych, dążenie do perfekcji, alienacja.

Aby skutecznie kształtować życie bez agresji i przemocy potrzebny jest spójny system oddziaływania i profilaktyki. Niezbędne jest zrozumienie, że przysłowiowy klaps staje się źródłem późniejszych, olbrzymich problemów i obciążeń społecznych. Każdy rodzic musi zastanowić się nad późniejszymi, negatywnymi konsekwencjami klapsa¹⁷.

Alice Miller wyjaśnia, dlaczego „zwykle” uderzenie dziecka może spowodować negatywne konsekwencje:

- a. uczy dziecko przemocy,
- b. niszczy potrzebną dziecku niezawodną pewność bycia kochanym,
- c. wywołuje lęk – oczekiwanie kolejnego uderzenia,
- d. stanowi fałszywy komunikat: udaje metodę wychowawczą choć w rzeczywistości rodzice wyładowują swój gniew, którego przyczyną jest fakt, że sami byli w dzieciństwie bici przez swoich rodziców,
- e. wzbudza gniew i pragnienie odwetu, które – choć tłumione teraz - zostaną wyrażone później wobec słabszych,
- f. programuje dziecko do akceptowania nielogicznych argumentów („*biję cię dla twojego dobra*”),
- g. niszczy wrażliwość oraz współczucie zarówno dla innych jak i dla samego siebie,
- h. uczy dziecko wielu złych rzeczy, np. tego, że nie zasługuje na miłość i szacunek, że nie wolno mu czuć cierpienia,
- i. dzieci uczą się bezradności, przekonane, że nie mają żadnej możliwości obrony aż do momentu, gdy staną się dorośli, a gdy stają się dorośli to korzystają z wcześniejszych „nauk”.

¹⁶ A. Golus, Dzieciństwo w cieniu różgi. Historia i oblicza przemocy wobec dzieci, Wydawnictwo Helion, Gliwice 2019.

¹⁷ J. Mazur, Przemoc w rodzinie. Teoria i rzeczywistość, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 2002.

Zarówno chłopcy jak i dziewczęta uczą się, że rozwiązywanie różnych problemów może odbywać się raczej na drodze przemocy niż przez pracę z tymi problemami. Chłopcy uczą się agresji wobec kobiet obserwując jak ich ojciec znęca się nad matką. Dziewczynki, obserwując to samo, zaczynają mieć skłonność do dewaluacji swojej płci¹⁸.

Kobiety doświadczające przemocy ze strony partnera tracą poczucie bezpieczeństwa i wpływu na swoje życie. Poczucie bezradności zaczyna rozprzestrzeniać się na wszystkie obszary życia kobiety. Staje się ona niezdolna do poszukiwania wyjścia z sytuacji, nie podejmuje starań o poszukiwanie pracy, nie potrafi szukać alternatyw, nie staje w obronie swoich dzieci, wycofuje się z relacji z innymi, popada w depresję. Zwiększa się ryzyko, że wraz ze swoimi dziećmi, zasili grupę osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Wynikiem życia ofiar przemocy domowej w ciągłym stresie, strachu i niepewności jest stan permanentnego wyczerpania. U osób doświadczających przemocy ze strony partnera jako skutki doświadczanych traum rozpoznaje się specyficzną kategorię zaburzeń emocjonalnych, między innymi:

- napady paniki,
- rozpacz, myśli i próby samobójcze,
- niezdolność do podejmowania decyzji,
- ogólny niepokój, lęk, nerwice, depresje,
- poczucie osamotnienia i izolacji,
- ucieczkę od realnego życia w świat fantazji,
- huśtawka nastrojów,
- zaburzenia snu, koszmary senne,
- zaburzenia tożsamości¹⁹.

Ponieważ sprawca przemocy domowej używa siły fizycznej do sprawowania kontroli w związku, bezpośrednimi skutkami przemocy stają się różnorodne uszkodzenia ciała – twarzy, ramion, gardła, klatki piersiowej, brzucha, okolic płciowych, złamania, zranienia, obrażenia itp.

W wyniku reakcji na stres związany z przemocą w funkcjonowaniu kobiet pojawiają się długotrwałe zmiany:

- w trybie życia (brak dbałości o siebie, ucieczka w samotność, zachowania kompulsywne, utrata kontroli nad zachowaniami, nadużywanie alkoholu i leków, niemożność zmiany zachowań destrukcyjnych),

¹⁸ A. Golus, Dzieciństwo w cieniu różgi. Historia i oblicza przemocy wobec dzieci, Wydawnictwo Helion, Gliwice 2019.

¹⁹ A. Lipowska-Teutsch, Przemoc w rodzinie, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Warszawa 1998.

- zmiany w stosunkach z ludźmi – odrzucanie pomocy, irytacja na innych, nieuzasadnione pretensje, uległość, obwinianie, branie odpowiedzialności za innych,
- w samopoczuciu fizycznym – zaburzenia snu i łaknienia, zmęczenie, kłopoty zdrowotne, zaburzenia oddechu, mowy, słuchu²⁰.

Reasumując:

Wszyscy, zarówno każda jednostka jak i społeczeństwo jako całość, ponosimy koszty przemocy domowej. Koszty te wynikają między innymi z tego, że przemoc domowa pociąga za sobą:

- interwencje Policji,
- interwencje ośrodków pomocy społecznej,
- hospitalizacje – wiele ofiar przemocy domowej trafia na oddziały szpitalne z obrażeniami wynikającymi z doznanych od partnera lub rodziców urazów, wiele z nich leczonych jest w oddziałach psychiatrycznych z rozpoznaniem między innymi depresji i nerwic,
- leczenie w Poradniach Zdrowia Psychicznego – leczy się wiele osób, u których przewlekłe zaburzenia zdrowia psychicznego mają związek z życiem w sytuacji przemocy. Koszty takiego leczenia są ogromne,
- postępowania sądowe,
- koszty związane z odbywaniem kary pozbawienia wolności przez osoby skazane za przemoc wobec bliskich,
- wzrastającą agresję dzieci i młodzieży,
- zaburzenia zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, próby i czyny samobójcze, zachowania ryzykowne takie jak wczesna inicjacja alkoholowa, sięganie po narkotyki, papierosy, porzucanie bądź zaniedbywanie obowiązku nauki – czego skutki liczyć będziemy przez wiele lat.

V. WSTĘPNA DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENIE GMINY WIZNA

Trudno jest jednoznacznie określić wielkość zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy, wszelkie dane, jakie posiadają instytucje pokazują nam tylko część faktycznie występujących problemów. Tak jak w innych gminach czy miastach, tak też i w naszej gminie jest wiele przypadków przemocy, które nie są zgłoszone. Nadal jest to problem ukrywany. Osoby

²⁰ J. L. Herman, Przemoc. Uraz psychiczny i powrót do równowagi, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2007.

doznające przemocy pomimo wielu kampanii na ten temat boją się o tym mówić lub wstydzą się do tego przyznać, że je „coś takiego” spotyka.

Gmina Wizna położona jest w województwie podlaskim, w powiecie łomżyńskim jako gmina wiejska. Gminę tworzy 24 miejscowości. Ludność Gminy Wizna utrzymuje się z rolnictwa i hodowli oraz handlu i usług. Część mieszkańców pracuje poza miejscem zamieszkania. Na koniec 2023 roku liczba zameldowanych mieszkańców na pobyt stały w gminie Wizna wyniosła 3883 mieszkańców z czego 51,8% stanowią kobiety, a 48,2% mężczyźni. W latach 2020-2023 liczba mieszkańców zmalała. Edukacja w gminie odbywa się w 3 placówkach szkolnych, w których zlokalizowane są również oddziały przedszkolne. Ponadto na terenie gminy funkcjonuje także przedszkole utworzone w ramach projektu. Każda szkoła zatrudnia pedagoga szkolnego, a w jednej ze szkół zatrudnienie znajduje psycholog szkolny. Dzieci do szkół dowożone są autobusami. Obok podstawowych zadań edukacyjnych szkoły wypełniają też funkcje opiekuńcze, rozwój kultury w bibliotekach szkolnych oraz zapewniają aktywność fizyczną i rekreację na placach zabaw i boiskach szkolnych. Pedagodzy aktywnie współpracują z pracownikami socjalnymi na rzecz dzieci z dysfunkcyjnych rodzin. Opieka zdrowotna w Gminie Wizna realizowana jest przez Ośrodek Zdrowia w Wiźnie. Zaś instytucją na rzecz pomocy osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiźnie. OPS udziela swoim mieszkańcom pomocy w szerokim tego znaczeniu. Współpracuje z wieloma instytucjami, które działają na rzecz osób dotkniętych przemocą fizyczną, psychiczną, ekonomiczną, seksualną itp. Współpraca ta dotyczy interwencji, poradnictwa i wzajemnego wsparcia oraz uzupełniania podejmowanych działań, a także monitorowania problemu w środowiskach.

Na terenie Gminy Wizna przemoc domowa występuje w rodzinach o różnym statusie materialnym. Często łączy się ona z problemami nadużywania alkoholu, niskim wykształceniem, niskimi dochodami oraz małą świadomością społeczną. Środowiska wiejskie żyją w przeświadczeniu, że „to, co dzieje się w domu, w tym domu zostaje”. Przemoc domowa może występować we wszystkich możliwych konfiguracjach, pomiędzy małżonkami, rodzicami a dziećmi, pomiędzy rodzeństwem a także pomiędzy osobami niespokrewnionymi.

Dane zawarte w tabeli 1. wskazują, że w latach 2021-2023 liczba wszczynanych procedur „Niebieskie Karty” ma tendencję dynamiczną- w 2022 roku liczba ta wzrosła, a w 2023 roku zmalała,. Instytucją, która najczęściej wszczyna ową procedurę jest Policja.

Tabela 1. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”

Instytucja wszczynająca procedurę NK	Liczba procedur NK przekazanych do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Wiźnie		
	2021	2022	2023
Pomoc społeczna	0	0	0
Policja	5	13	10
Oświata	0	0	0
Ochrona Zdrowia	0	0	0
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0
Razem	36	13	10

Źródło: dane własne ZI

Tabela 2. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”

Rok	Przesłanka zakończenia procedury NK	
	Ustanie przemocy	Bezzasadność podejmowania działań
2021	5	0
2022	9	4
2023	6	4

Źródło: dane własne ZI

Tabela 3. Liczba osób i rodzin objętych działaniami ZI

Rok	2021	2022	2023
Liczba osób objętych procedurą Niebieskie Karty	10	25	17
Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty	5	12	10

Źródło: dane własne ZI

Tabela 4. Dane dotyczące pracy ZI

Rok	Liczba spotkań ZI	Liczba grup roboczych powołanych do indywidualnych przypadków
2021	7	1
2022	11	6
2023	9	9

Źródło: dane własne ZI

Tabela 5. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową

Rok	2021	2022	2023
Liczba interwencji Policji dotyczących przemocy domowej	8	17	20
Liczba osób doznających przemocy domowej - ogólnie	5	12	9
Liczba kobiet doznających przemocy	4	9	8
Liczba mężczyzn doznających przemocy	1	3	1
Liczba dzieci doznających przemocy	0	0	0
Liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu - ogółem	4	8	8
Liczba dzieci obecnych podczas interwencji	2	10	4

Źródło: dane z Posterunku Policji w Wiźnie

Dane uzyskane od Policji wskazują, że w 2023 roku w porównaniu z 2021 rokiem wzrosła liczba osób doznających przemocy domowej. Osobami doznającymi przemocy domowej najczęściej padają kobiety, zaś osobami stosującymi przemoc domową są mężczyźni. Przemoc domowa nierzadko dotyka również dzieci, które są jej świadkami.

VI. ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w

sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

Tabela 6. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zasoby Instytucjonalne i specjaliści z obszaru przeciwdziałania przemocy. 2. Regularna diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy. 3. Współpraca międzyinstytucjonalna w udzielaniu pomocy osobom/rodzinom dotkniętym przemocą. 4. Prowadzenie działalności edukacyjno-informacyjnej. 5. Podnoszenie kompetencji osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy. 6. Stosowanie przez ZI środka przymusu w stosunku do osób stosujących przemoc w celu ich udziału w programie psychologiczno-terapeutycznym lub korekcyjno-edukacyjnym polegającym na złożeniu zawiadomienia o popełnieniu wykroczenia art. 66c Kodeksu Wykroczeń w przypadku nierealizowania przez nich programów. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niedostateczna wiedza przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej o wzajemnych kompetencjach, zapleczu. 2. Niskie zaangażowanie organizacji pozarządowych w obszarze przeciwdziałania przemocy. 3. Znaczny odsetek dorosłych mieszkańców znających w swoim otoczeniu kogoś dotkniętego problemem przemocy domowej. 4. Brak lokali socjalnych i mieszkań chronionych na terenie gminy dla osób doświadczających przemocy. 5. Panujące w społeczeństwie stereotypy na temat przemocy. 6. Brak psychoterapeutów oraz terapeutów rodzin, psychologów dziecięcych i niski poziom pomocy psychologicznej na terenie Gminy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiany w przepisach prawnych umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą. 2. Korzyści wynikające z możliwości pozyskania środków finansowych na realizację zadań również ze środków zewnętrznych. 3. Kampanie informacyjne wpływające na zmianę świadomości społeczeństwa dot. problemu przemocy domowej adresowane do ogółu społeczeństwa ze szczególnym 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak środków finansowych na realizację zadań. 2. Negatywne wzorce zachowań społecznych. 3. Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach. 4. Mała wiedza społeczna na temat funkcjonowania placówek świadczących pomoc osobom krzywdzonym. 5. Stereotypy wizerunku osoby doświadczającej przemocy. 6. Bierność świadków przemocy w

uwzględnieniem ofiar i świadków przemocy. 4. Dostęp do konferencji, sympozjów, kursów, szkoleń, publikacji które wpływają na zwiększenie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. 5. Wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemu przemocy oraz rosnąca liczba osób objętych działaniami realizowanymi w ramach procedur Niebieskie Karty.	rodzinie. 7. Wzrost przemocy w komunikacji społecznej oraz mediach (Internet, TV, gry komputerowe itp.). 9. Zbyt rozbudowana sprawozdawczość, pochłaniająca zbyt wiele czasu osobom powołanym do pomagania.
---	---

Źródło: opracowanie własne

VII. ZASOBY INSTYTUCJONALNE GMINY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKU PRZEMOCY DOMOWEJ

Grupy, instytucje oraz organizacje funkcjonujące na terenie danej gminy lub obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz osób doznających przemocy domowej i osób stosujących przemoc domową należy zaliczyć do zasobów umożliwiających przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej. Wśród tych, które udzielają wsparcia mieszkańcom Gminy Wizna znajdują się przede wszystkim:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiźnie;
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wiźnie;
3. Zespół Interdyscyplinarny w Wiźnie;
4. Komenda Miejska Policji w Łomży;
5. Posterunek Policji w Wiźnie;
6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży;
7. Zakład Opieki Zdrowotnej w Wiźnie;
8. Placówki oświatowe z terenu Gminy Wizna;
9. Kuratorzy sądowi;
10. Sąd Rejonowy w Łomży;
11. Prokuratura Rejonowa w Łomży;

12. Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, które w swojej działalności zajmują się przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz ochroną osób doznających przemocy domowej;
13. Parafie.

VIII. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

VIII.1. Adresaci Programu

Działania wyznaczone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Wizna na lata 2024-2030 mają charakter ciągły i są skierowane do:

- ogółu społeczeństwa Wizny, w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie;
- osób stosujących przemoc domową;
- osób dotkniętych przemocą domową;
- świadków przemocy domowej;
- osób/ instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

VIII.2. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Głównym celem wyznaczonym w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Wizna na lata 2024-2030 jest:

Ograniczenie zjawiska przemocy i zapewnienie bezpieczeństwa, pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy oraz prowadzenie oddziaływań na osoby ją stosujące, a także podniesienie poziomu świadomości społecznej w obszarze zjawiska przemocy domowej.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych.

I CEL SZCZEGÓŁOWY: Zapewnienie bezpieczeństwa, pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej.

Kierunki działań:

1. Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej oraz pomocy medycznej.

2. Monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury "Niebieskie Karty";
3. Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz schronienia osobom doznającym przemocy domowej;
4. Udostępnienie do publicznej wiadomości informatorów o instytucjach udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej;
5. Praca socjalna z osobami doznającymi przemocy domowej;
6. Podnoszenie świadomości osób doznających przemocy domowej w zakresie przysługujących im praw oraz możliwych reakcji w sytuacji doświadczania przemocy domowej.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- a. liczba osób doznających przemocy domowej;
- b. liczba rodzin doznających przemocy domowej objętych pracą socjalną, poradnictwem,
- c. liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności edukacyjnej i informacyjnej osób doznających przemocy domowej,
- d. liczba działań monitoringowych.
- e. liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej w związku z występowaniem przemocy domowej,
- f. liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych,
- g. liczba posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego ds. przemocy domowej.

Termin realizacji działań celu szczegółowego 1: zadanie bieżące, realizowane corocznie.

Realizatorzy: Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, Komenda Miejska Policji w Łomży, Posterunek Policji w Wiźnie.

Partnerzy realizacji: placówki służby zdrowia, specjaliści, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe, kościół i społeczność lokalna.

II CEL SZCZEGÓŁOWY: Prowadzenie oddziaływań na sprawców przemocy domowej.

Kierunki działań:

1. Interweniowanie w sytuacji występowania przemocy domowej poprzez stosowanie procedury „Niebieskiej Karty”;
2. Kierowanie do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym osób stosujących przemoc domową ze szczególnym naciskiem na

motywowanie ich do udziału w programach oraz informowanie o obowiązujących, nowych, potencjalnych następstwach karnych niezgłoszenia się lub nieukończenia programu;

3. Kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o podjęcie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w stosunku do osób stosujących przemoc, uzależnionych od alkoholu;
4. Podnoszenie świadomości osób stosujących przemoc domową w zakresie negatywnych konsekwencji prawnych, społecznych oraz zdrowotnych;
5. Współpraca z innymi podmiotami działającymi na terenie gminy mająca na celu realizację działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy domowej.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- a. liczba przeprowadzonych interwencji,
- b. liczba sporządzonych „Niebieskich Kart”;
- c. liczba osób stosujących przemoc domową;
- d. liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno- terapeutycznych,
- e. liczba osób skierowanych do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- f. liczba podmiotów, z którymi podjęto współpracę.

Termin realizacji działań celu szczegółowego 2: zadanie bieżące, realizowane corocznie.

Realizatorzy: Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, Komenda Miejska Policji w Łomży, Posterunek Policji w Wiźnie.

Partnerzy realizacji: placówki służby zdrowia, specjaliści, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, kuratorzy sądowi, ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe, kościół i społeczność lokalna.

III CEL SZCZEGÓŁOWY: Prowadzenie działań profilaktycznych oraz edukacja społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej.

Kierunki działań:

1. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy, w szczególności tworzenie programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy;
2. Prowadzenie kampanii społecznych dotyczących przemocy domowej, przemocy wobec osób starszych.

3. Inicjowanie działań edukacyjnych skierowanych do rodziców, na rzecz zapobiegania przemocy wobec dzieci;
4. Rozpowszechnianie informacji o placówkach pomocowych oraz programach profilaktycznych realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej;
5. Wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego promujących zachowania nieagresywne;
6. Ścisła współpraca z innymi podmiotami na terenie gminy podejmującymi działania mające na celu edukację społeczności lokalnej w kierunku przeciwdziałania przemocy domowej.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- a. liczba działań edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy skierowanych do dzieci i młodzieży,
- b. liczba działań edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy skierowanych do rodziców,
- c. liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych w zakresie przemocy domowej.

Termin realizacji działań celu szczegółowego 3: zadanie bieżące, realizowane corocznie.

Realizatorzy: Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe.

Partnerzy realizacji: placówki służby zdrowia, specjaliści, Komenda Miejska Policji w Łomży, Posterunek Policji w Wiźnie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, kuratorzy sądowi, ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe, kościół i społeczność lokalna.

IV CEL SZCZEGÓŁOWY: Podnoszenie kompetencji osób realizujących zadania związane z przemocą domową.

Kierunki działań:

1. Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskie Karty, prowadzenia Interwencji Kryzysowej, skutecznego radzenia sobie ze stresem oraz przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu;
2. Zapewnienie dostępu pracownikom zawodowym zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy domowej dostępu do specjalistycznej literatury oraz materiałów szkoleniowych.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- a. liczba osób biorących udział w szkoleniach/podnoszących swoje kwalifikacje z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej;
- b. liczba opracowanych materiałów szkoleniowych.

Termin realizacji działań celu szczegółowego 4: zadanie stałe.

Realizatorzy: Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, Komenda Miejska Policji w Łomży, Posterunek Policji w Wiźnie.

Partnerzy realizacji: placówki służby zdrowia, specjaliści, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, kuratorzy sądowi, ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe.

VIII.3. Monitoring i ewaluacja Programu

Monitoring Programu umożliwi analizę realizacji podejmowanych działań, a także pozwoli na ocenę ich skuteczności i efektywności. Monitorowanie i ewaluacja realizacji programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 30 marca każdego roku do Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiźnie. Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiźnie do dnia 30 kwietnia każdego roku przedkłada Wójtowi Gminy Wizna sprawozdanie z realizacji Programu.

VIII.4. Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Wizna, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

VIII.5. Harmonogram realizacji Programu

Program realizowany będzie na terenie Gminy Wizna w latach 2024-2030. Wdrażanie programu rozpocznie się po jego uchwaleniu, a działania zaplanowane do realizacji w ramach Programu będą wdrażane w formie ciągłej.

